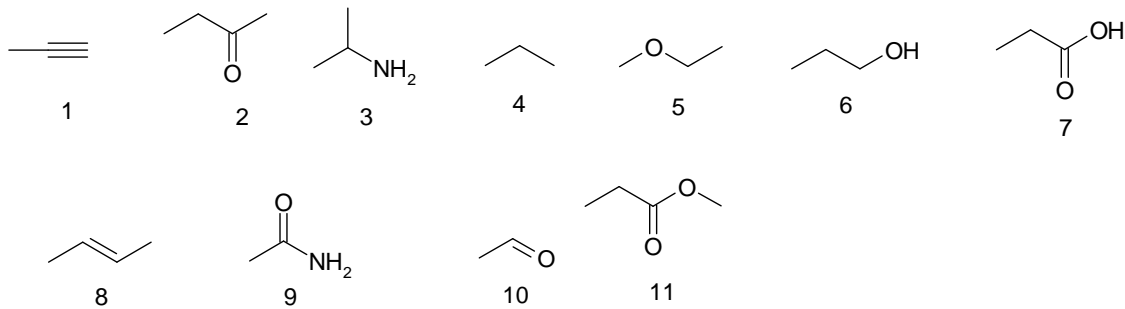
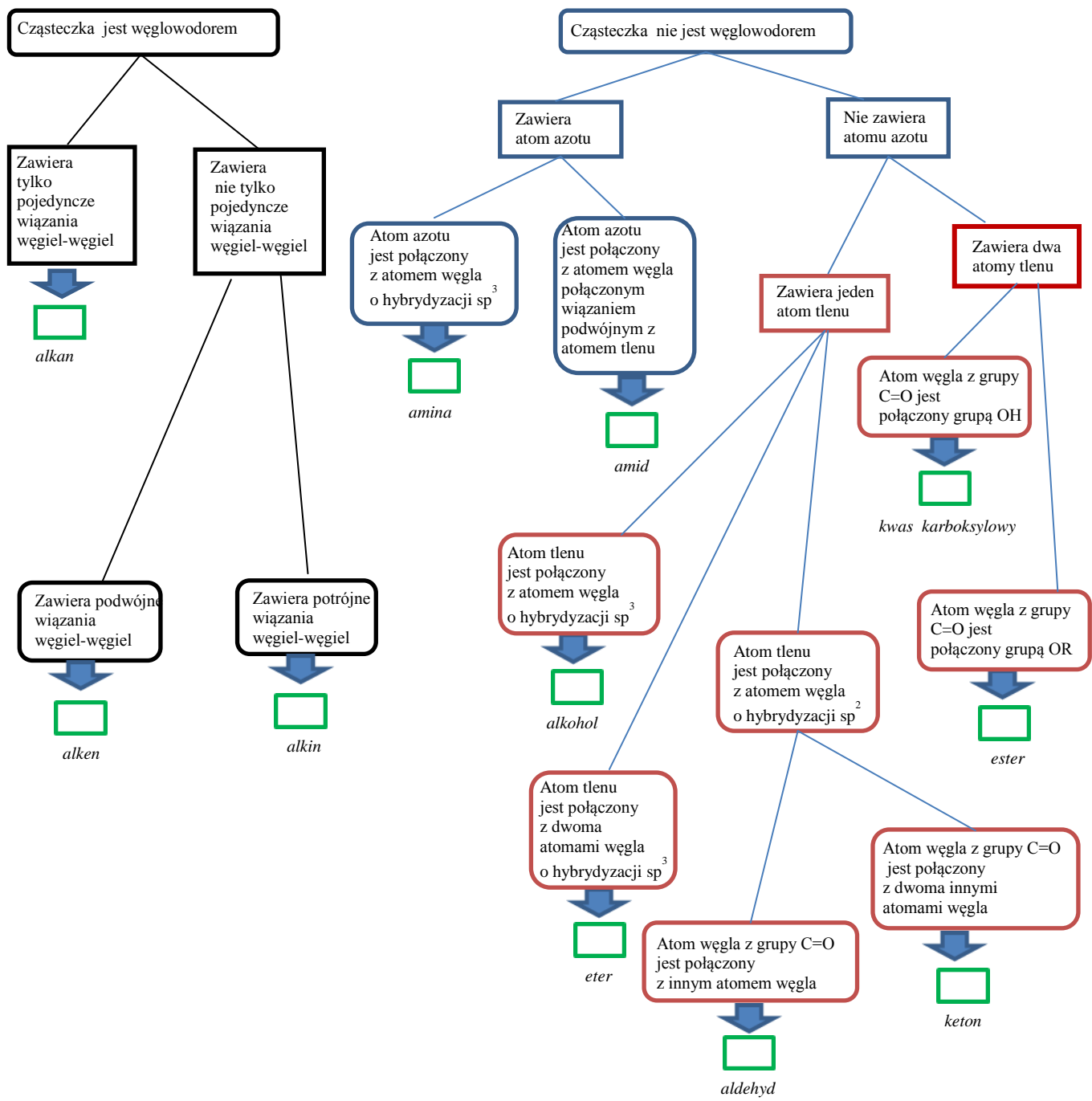

1. Grupy funkcyjne

(na podstawie artykułu S. Byrd, D. P. Hildreth, J.Chem.Educ. 2001 (78) 1355-1357)

Określ do jakiej grupy należy każdy ze związków. Wpisz numer związku do odpowiedniego, obramowanego na zielono prostokąta w poniższym schemacie.

2. Narysuj wzór przykładowego:

a) halogenku alkilu

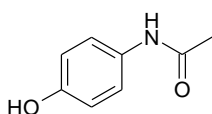
b) halogenku kwasowego

c) bezwodnika kwasowego

Jak należałoby zmienić schemat określania grup funkcyjnych z poprzedniej strony, aby można było umieścić w nim te związki?

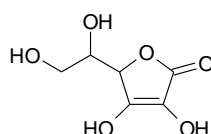
3. Zaznacz i nazwij grupy funkcyjne znajdujące się w strukturach następujących związków.

A

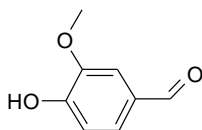
Paracetamol (środek przeciwbólowy)

B

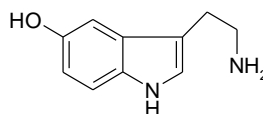
Kwas askorbinowy (wit. C)

C

Wanilina (środek zapachowy)

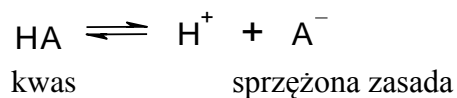
D

Serotonina („hormon szczęścia”)

Kwasy i zasady w chemii organicznej - kwasy i zasady Bronsteda; kwasy i zasady Lewisa; zasadowość a nukleofilowość; klasyfikacja reakcji w chemii organicznej.

4. Uzupełnij tabelkę wpisując wzory zasad sprzężonych z kwasami

HA	H ₂ O	H ₂ SO ₄				
A ⁻	OH ⁻					

5. Wskaż w parach bardziej stabilny anion. Swoj wybór uzasadnij. (Wskazówka –co decyduje o stabilności anionu?) Czy bardziej stabilny anion jest mocniejszą czy słabszą zasadą?

OH⁻ czy NH₂⁻

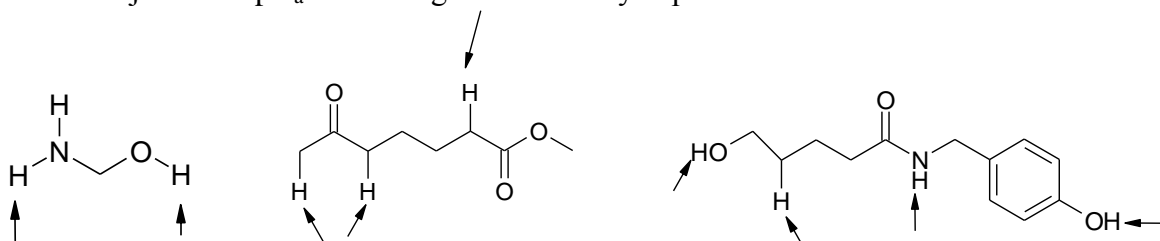
F⁻ czy Br⁻

czy

6. W każdej parze wskaż mocniejszy kwas:

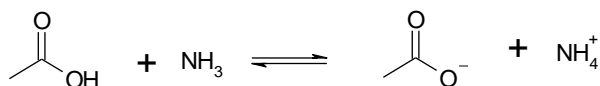
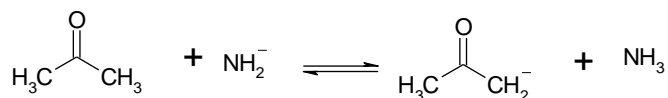
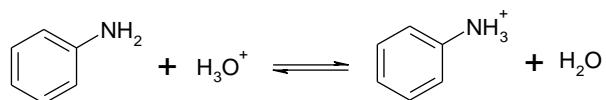
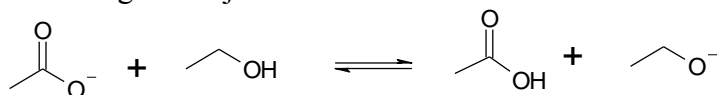
a) H_2O czy H_3O^+ b) H_2S czy HS^- c) NH_4^+ czy NH_3 d) H_2O czy OH^- ?

7. Oszacuj wartość pK_a dla każdego ze wskazanych protonów:

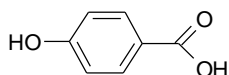

Dla każdego związku wskaż proton, który będzie najłatwiej odrywany przez mocną zasadę.

8. W przedstawionych schematach reakcji kwas-zasada przypisz substancjom odpowiednie określenia: mocniejszy kwas, mocniejsza zasada, słabszy kwas, słabsza zasada. Korzystając z tabeli „Wartości pK_a związków organicznych” określ, w którą stronę będzie przesunięta równowaga reakcji.

9. Jaką formę będzie przyjmował kwas p-hydroksybenzoesowy, jeżeli rozpuścimy go

a) w wodzie

b) w wodnym roztworze zasady o pH 12

c) w wodnym roztworze mocnego kwasu

10. We wzorach podanych związków zaznacz niewiążące pary elektronowe.

H_2O , $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{-O-CH}_2\text{CH}_3$, HCl , AlCl_3 , $(\text{CH}_3)_3\text{N}$, CH_3COOH , Mg^{2+} .

Wskaż związki, które są kwasami, a które zasadami Lewisa:

Czy któryś z wymienionych związków może być zarówno kwasem i zasadą Lewisa?

Uzasadnij przedstawiając odpowiednie reakcje.